

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.4.98](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.98)

УДК 338

*О. С. Братко,
к. е. н., доцент кафедри міжнародного менеджменту та маркетингу,
Тернопільський національний економічний університет
ORCID ID: 0000-0002-5888-3286
Н. Т. Кравчук,
студентка магістратури, Тернопільський національний економічний університет
ORCID ID: 0000-0002-9003-1446*

СТАН МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

*O. Bratko
PhD in Economics,
associate professor of the Department of International Management and Marketing,
Ternopil National Economic University
N. Kravchuk
Graduate student, Ternopil National Economic University*

STATE OF INTERNATIONAL INVESTMENT ACTIVITY IN UKRAINE

У статті досліджено та охарактеризовано стан міжнародної інвестиційної діяльності в Україні та її роль для економіки країни. Проаналізовано такі терміни як «інвестиції» та «інвестиційна діяльність». В ході дослідження було проведено аналіз позиції України в світових рейтингах та її економічних індексів. На основі цих даних визначено слабкі місця України та можливості для підвищення позицій в рейтингах. Досліджено законодавчу базу міжнародної інвестиційної діяльності в Україні та визначення останніх змін в законодавстві на користь інвестиційного клімату держави. Виявлено проблеми, які виникають при міжнародному інвестуванні та визначено шляхи для їх подолання. Проведено аналіз основних країн-інвесторів в 2019 році та які галузі є найбільш привабливими для міжнародного інвестування.

The article analyses and describes state of international investment activity in Ukraine and its role for economics. Such terms as «investment» and «investment activity» were analyzed basing on the publications of scientists and researchers that highlight the nature of investment and investment activities, as well as problems in the way of international investment. Research of world credit rating agencies: «Moody's Investors Service» (Moody's), Standard&Poor's(S&P), Fitch Ratings (Fitch), Rating and Investment Information, Inc.(R&I). During research analysis of the position of Ukraine in the world's ratings and its economics indexes were conducted. A table of current credit ratings of Ukraine's debt as of 2020 has been created, as well as a table with the main ratings of economic indexes. Based on this data, the weaknesses of Ukraine and the opportunities for raising the ranking positions were identified. The basic criterias that are used to create rankings and index calculations are found out. The first ways of Ukraine to create marketing support for international investment activity are investigated. The legislative framework of international investment activity in Ukraine and the determination of recent changes in the legislation in behalf of the investment

climate of the country were identified. The authors define the basic laws that carry out international investment activity in Ukraine. The analysis of the negative aspects of the legislative framework and the recommendations for granting privileges to foreign investors by the law are also conducted. Problems that come up through international investment process was conducted and the ways of solution these problems were found out. Consideration of the benefits of Ukraine's accession to the OECD Declaration on International Investment and Multinational Enterprises and membership of the OECD Investment Committee. Research of the state statistics. Which countries are the major investors in Ukrainian economics in 2019 and which industries are most attractive for international investment are analyzed. Reporting on the problem of financial manipulation by investor countries tend to be the largest offshore zones.

Ключові слова: *інвестиції; інвестиційна діяльність; світові рейтинги; економічні індекси; законодавча база.*

Keywords: *investment; investment activity; world's ratings; economic indexes; legislative framework.*

Постановка проблеми. В загальному, економічний розвиток України потрібно розглядати в контексті факторів міжнародної економіки, в тому числі і міжнародного інвестування. У сучасних умовах розвиток економіки України особливо залежить від реалізації ефективних інвестиційних проєктів, що значною мірою допомагають поступово інтегрувати економіку у світове господарство, при цьому оновлюючи технології, інновації, методи прийняття управлінських рішень. Саме тому, міжнародна інвестиційна діяльність займає провідне місце серед пріоритетів зовнішньоекономічної діяльності. Стратегічною ціллю є залучення міжнародних інвестицій задля забезпечення національних інтересів та правильний їх розподіл. Для цього потрібно дослідити актуальні дані щодо стану міжнародної інвестиційної діяльності, її державного забезпечення та виявити ключові кроки для залучення нових інвесторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато вітчизняних вчених та дослідників висвітлюють сутність інвестицій та інвестиційної діяльності, а також проблеми на шляху міжнародного інвестування. Серед них, А. П. Дука, О. І. Ковтун, Т. Г. Затонацька [1], Р. С. Квасницька [2], В. Г. Федоренко [3], Л. М. Борщ [4], А. А. Пересада [5]. Тому, на нашу думку, дослідження сучасного стану міжнародної інвестиційної діяльності в Україні буде доцільним підкріпленням їхнього теоретичного дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є здійснення аналізу основних аспектів стану, виявлення проблем, які зустрічаються під час залучення міжнародних інвестицій. Формування рекомендацій щодо подолання даних бар'єрів.

Вклад основного матеріалу дослідження. Сучасний стан міжнародної економіки віддзеркалює тенденції руху капіталів попередніх періодів розвитку національних господарств. Одночасно від масштабів і динаміки як міжнародної інвестиційної діяльності, так й інвестиційної діяльності окремих країн та всередині країни достатньо повно залежать подальше вдосконалення її структури, а також особливості і напрями розвитку.

На сьогодні для низки постсоціалістичних країн, у тому числі й для України, інвестиції стають ключовими чинниками їхнього економічного розвитку зарубіжних ринків є клопітким процесом, він охоплює багато етапів та вимагає високих матеріальних затрат. Теоретичне дослідження міжнародної інвестиційної діяльності вважаємо за потрібне почати із визначення поняття «інвестиції». Як показали дослідження, є декілька модифікацій визначення цього поняття, які відображають різноманітні підходи до економічної суті явища. Значний вплив на це має еволюція економічної думки, особливості різних етапів історико-економічного розвитку. Автор навчального посібника «Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування» А. П. Дука подає досить широке визначення терміну «інвестиція». Вона під інвестиціями розуміє економічні ресурси, які направлені на збільшення реального капіталу суспільства, а саме:

- розширення та модернізація виробництва;
- створення виробничої інфраструктури;
- створення товарно-матеріальних запасів та резервів;
- створення соціальної інфраструктури;
- підготовку та перепідготовку персоналу;
- науку та наукове обслуговування тощо» [1].

Автор навчального посібника «Інвестування: теорія і практика» Л. М. Борщ вважає, що «інвестиції є не що інше, як вилучення економічних благ із поточного споживання і використання їх у майбутньому й одночасно як створення запасу» [2].

Підсумувавши джерела, можна сформулювати таке поняття «інвестиції» – це вкладення коштів, майнових та інтелектуальних цінностей в підприємницьку та інші види діяльності з метою отримання прибутку, досягнення соціального ефекту. Досить часто термін «інвестиції» і термін «інвестиційна діяльність» трактується не зовсім однозначно або ж в їхній зміст (суть) вкладаються різні ознаки. О. І. Ковтун вважає, що

інвестиційна діяльність – це процес здійснення інвестицій, тобто вкладення вищезазначених цінностей в об'єкти підприємництва і соціальної інфраструктури[3]. Проте наведене у Законі України «Про інвестиційну діяльність» визначення також повністю не розкриває зміст інвестиційної діяльності. Тому проаналізувавши джерела ми формували узагальнене поняття. Інвестиційна діяльність – формування, використання, регулювання ресурсів і процесів інвестування, а також руху міжнародного потоку товарів, створення та забезпечення інвестиційного клімату задля отримання максимально можливого на конкретному етапі прибутку.

Потенційний інвестор шукаючи нові можливості для вкладення ресурсів можуть керуватись різними факторами, проте, одним із ключових є позиція держави в міжнародних інвестиційних рейтингах. Можна виокремити кредитні рейтинги та економічні індекси. Відносно кредитного рейтингу можна зробити висновки про надійність та доцільність інвестування боргових зобов'язань підприємств, урядів, тощо. Це дозволяє інвестору швидко реагувати на зміну рейтингової оцінки. Розрахунок кредитного рейтингу здійснюють великі підприємства та міжнародні рейтингові агентства найбільшими з яких є: "Moody's Investors Service" (Moody's), Standard&Poor's(S&P), Fitch Ratings (Fitch), Rating and Investment Information, Inc.(R&I). Основними показниками для оцінки кредитного рейтингу є рівень державного зовнішнього боргу, рівень зовнішньої ліквідності, сальдо платіжного балансу, рівень макроекономічної стабільності, показники економічного росту[8,9,10]. Основні характеристики методики розрахунку рейтингів цими агенціями станом на 13 березня 2020 року наведені у табл. 1.

Таблиця 1.
Поточні кредитні рейтинги боргових зобов'язань України

Рейтингове агентство	Рейтинг боргових зобов'язань в іноземній валюті		Рейтинг боргових зобов'язань в національній валюті		Прогноз
	Довгострокові зобов'язання	Короткострокові зобов'язання	Довгострокові зобов'язання	Короткострокові зобов'язання	
"Fitch Ratings" (Fitch)	B	B	B-	B	Позитивний
"Standard & Poor's" (S&P)	B	B	B	B	Стабільний
"Moody's Investors Service" (Moody's)	Caal/ Ca	-	Caal	-	Позитивний
Rating and Investment Information, Inc.* (R&I)	B				Стабільний

* - кредитний рейтинг емітента

Рейтингове агентство «Moody's Investors Service» показує, наскільки країна має доступ до міжнародних кредитних ресурсів та здатність повернути кошти, що отримає. Проводиться оцінка за показниками, що об'єднують у три головні групи: кредитоспроможність, вірогідність введення мораторію на фінансові операції у разі дефолту, а також умови доступу на міжнародний та фінансовий ринки. Методологія всіх інших рейтингових агентств схожа схожу із «Moody's Investors Service».

Зауважимо, що протягом останніх двох років можна спостерігати покращення рейтингів. слід відзначити, що рейтингове агентство Moody's Investors Service підвищило суверенний рейтинг України. Він змінився з Caа2 до Caа1, що означає зміну прогнозу з "позитивного" на "стабільний". 12 квітня 2019 року Standard & Poor's підтвердило довгостроковий та короткостроковий суверенний кредитний рейтинг України в іноземній та національній валютах на рівні «B-/B». Прогноз стабільний. Крім того, Україна посіла 83 місце з 140 в рейтингу Глобальної конкурентоспроможності економіки (Global Competitiveness Index). У рейтингу із 140 країн Україна знаходиться на 110 місці за рівнем державних інститутів, на 57 місці – з розвитку інфраструктури, на 77-му - за рівнем адаптації сучасних технологій, а також макроекономічна стабільність - 131 місце, охорона здоров'я – 94 місце, освіта – 46 місце, ринок товарів – 73 місце, ринок праці - 66 місце, фінансова система – 117 місце, обсяг ринку – 47 місце, динаміка бізнесу – 86 місце, здатність до інновацій – 58 місце. Але попри це тенденція України щодо зовнішньої вразливості зберігається. Основними критеріями для покращення прогнозу агентства називають відновлення валютного резерву України, адже саме це значно знизить вразливість в контексті великих зовнішніх виплат, також покращення макроекономічної стабільності держави і запровадження нових реформ для зміцнення економічної стійкості країни.

За допомогою економічних індексів можна характеризувати державу за такими показниками як: конкурентоспроможність, економічна свобода та корупційність[11,12,13]. Зазвичай ці індекси вивчаються задля обрання стратегії міжнародного інвестування. Аналогічно до аналізу кредитних рейтингів, подаємо інформацію щодо стану України в рейтингу економічних індексів в таблиці 2.

Таблиця 2.
Україна в рейтингу економічних індексів

Назва індексу	Організація, що склала рейтинг	Місце/серед	Показник	Рік	Коментар
Індекс економічної свободи	Heritage Foundation	↑134/180	↑54,9	2020	За рік Україна піднялась на 13 позицій.
Індекс конкурентоспроможності	Всесвітній економічний форум	↓85/141	-	2019	Індекс є комплексним. рік Україна опустилась на 2 позиції.
Індекс сприйняття корупції	Transparency International	↑120/180	↑32	2018	Україна піднялась на 10 сходинок порівняно з 2017.

Індекс економічної свободи характеризує ступінь свободи економічних суб'єктів країни у виробничому процесі, розподілу і споживання товарів та послуг, зовнішню відкритість економіки країни, можливість ведення в ній бізнесу компаніями та ТНК. Розраховується як середнє арифметичне з 10 оцінок, які формують поняття «економічна свобода». Основні групи економічної свободи – це торгова політика, фіскальна дисципліна, втручання уряду, монетарна політика, іноземні інвестиції, банки, зарплати, ціни, права власності, регулювання, тіньова економіка. Для розрахунку кінцевого індексу використовується близько 50 показників. Кожній групі чинників на основі розрахованих показників присвоюється оцінка від 1 до 5 (1 означає найвищу відповідність економічній свободі, а 5 – найнижчу). Індекс сприйняття корупції – це значення індексу корумпованості, яке перебуває в інтервалі від 0 до 10, де 0 – це цілком корумпована країна, а 10 означає, що корупція взагалі відсутня. Індекс присвоюється за результатами опитування бізнесменів, учених, аналітиків, експертів і досліджень, проведених одночасно міжнародними організаціями. Оцінюються якісні показники, такі як: якість законодавства, дотримання принципу верховенства права, прозорість діяльності уряду і тому подібне. Індекс конкурентоспроможності це синтетичний показник. На 1/3 він складається із статичних даних, на 2/3 із експертних оцінок, для одержання яких було опитано 11000 топ-менеджерів компаній, які працюють у 125 країнах. Визначає спроможність національної економіки досягти стабільного економічного зростання в середньостроковій перспективі, контролюючи при цьому рівень поточного розвитку економіки. Заснований на категоріях: технології, державні інститути, макроекономічний клімат, розвиненість інфраструктури та ускладненість бізнесу, ефективність ринку праці, рівень охорони здоров'я, якість освіти.

Аналізуючи вище наведені рейтинги, Україна демонструє інвестиційні показники нижчі від середнього. Тому проблема їх підвищення та залучення інвесторів залишається актуальною. І як наслідок, міжнародне інвестування в Україну відбувається за схемою створеною для слаборозвинених країн. Здебільшого Україну розглядають як місце для збуту вже готової продукції чи послуг, а не інвестиції для ефективного виробництва. Лише 20% інвесторів можна назвати надійними з точки зору партнерства, а всі інші просто намагають швидко заробити маючи обмежені фінансові ресурси або це офшори з українським капіталом, що використовуються для фінансових маніпуляцій. На нашу думку, окрім вище наведених показників, проблемою для міжнародної інвестиційної діяльності є також законодавча база України. Основними з них є Закон України «Про режим іноземного інвестування» та Закон України «Про іноземні інвестиції». Серед сприятливих моментів можна виділити систему державних гарантій під час інвестування, а також пільговий режим для інвестиційних проєктів, які задовільняють основні галузі держави [4]. Але одночасно з цим, окремі пункти законодавчих актів суперечать один одному, тим самим показуючи ненадійність з юридичної сторони [5]. Вийти із даної ситуації можна шляхом систематизації всіх нормативно-правових актів та створення стратегії управління іноземного інвестування на державному рівні, яка б передбачала надання податкових та митних пільг, інформаційне та маркетингове забезпечення, координування із міжнародними інвесторами і тому подібне. Інформаційне та маркетингове забезпечення є найслабшою ланкою в міжнародній інвестиційній діяльності України. Одним із перших кроків в цьому напрямку було організовано «Біржу інвестиційних проєктів», діяльність якої буде здійснюватися під загальним брендом Invest Ukraine, яка включає функцію «Єдиного інвестиційного вікна» та комплексну програму інвестиційного маркетингу України. Також щодо удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Було здійснено наступні кроки. З метою спрощення порядку залучення іноземних інвестицій та унеможливлення прояв ознак корупції при їх державній реєстрації 31.05.2016 прийнято Закон України № 1390-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування обов'язковості державної реєстрації іноземних інвестицій".

23.05.2017 Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо усунення бар'єрів для залучення іноземних інвестицій». Законом врегульовано базові аспекти оформлення дозволу на застосування праці іноземців та посвідки на тимчасове проживання, що спростить залучення іноземних менеджерів та іноземних кваліфікованих працівників, що необхідно на перших етапах розвитку дочірнього підприємства в Україні. Також, Законом надається право

отримувати посвідку на тимчасове проживання в Україні іноземним інвесторам, які мають істотну участь в українських підприємствах, але не працевлаштовані на підприємстві.

26.05.2017 Перший віце-прем'єр-міністр–Міністр економічного розвитку і торгівлі України Степан Кубів у Відні (Республіка Австрія) підписав Угоду про заохочення та захист інвестицій між Україною та Фондом Міжнародного розвитку ОПЕК. Угода передбачає надання режиму найбільшого сприяння щодо розпорядження інвестиціями та прогнозовано сприятиме збільшенню обсягів іноземних інвестицій в ключові галузі економіки України.

Також, здійснюються кроки, що сприятимуть стабільному розвитку економіки України та активізації інвестиційної діяльності, а саме, здійснюється робота в напрямі захисту прав інвесторів. У рамках виконання Плану дій щодо поглиблення співробітництва між Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та Урядом України, розробленого з метою реалізації заходів, передбачених Меморандумом про взаєморозуміння між Організацією економічного співробітництва та розвитку і Урядом України щодо поглиблення співробітництва від 07.10.2014, здійснюються заходи щодо приєднання України до Декларації ОЕСР про міжнародне інвестування та багатонаціональні підприємства (далі – Декларація ОЕСР). Так, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 130-р схвалено проект Угоди (у формі обміну листами) між Урядом України та Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій та процедурних Рішень Ради Організації економічного співробітництва та розвитку.

15 березня 2017 року Першим віце-прем'єр-міністром України – Міністром економічного розвитку і торгівлі України С. Кубівим було підписано Угоду (у формі обміну листами) між Урядом України та Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій та процедурних Рішень Ради Організації економічного співробітництва та розвитку.

Приєднання України до Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства та набуття членства в Інвестиційному комітеті ОЕСР надасть такі суттєві переваги для країни, а саме:

- свідчитиме про запровадження Україною міжнародних стандартів здійснення інвестиційної діяльності;
- сприятиме залученню прямих іноземних інвестицій шляхом усунення обмежень щодо секторів, в яких іноземне інвестування заборонено та забезпечення національного режиму для транснаціональних корпорацій (далі – ТНК) відповідно до системи розвитку міжнародних стандартів у регулюванні відносин ТНК із країнами, що приймають їхні інвестиції;
- сприятиме поліпшенню конкурентного середовища та впливу на впровадження та розповсюдження інновацій;
- сприятиме реалізації принципів та стандартів соціальної відповідальності бізнесу згідно з керівними принципами ОЕСР щодо ведення відповідального бізнесу.

За даними Держстату надходження прямих інвестицій (акціонерного капіталу) в Україну у січні-червні 2019 року склали 1259,5 млн.дол.США [6]. Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 01.07.2019 року становив 33724,4 млн.дол. США. Дані про прямі інвестиції на 01.01–01.07.2019 розраховані з урахуванням адміністративних даних НБУ, які, на відміну від попередніх років, включають обсяги реінвестованих доходів банків України (обчислені НБУ на основі даних про нерозподілені прибутки/збитки відповідно до частки участі прямого інвестора в їх капіталі). Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя, за 2014 – I півріччя 2019рр.– також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях. У I півріччі 2019 року приріст іноземних інвестицій в економіку України склав 839,6 млн.дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. Станом на 01.07.2019 найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до підприємств промисловості – 33,3 % та установ та організацій, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 16,6%. До основних країн-інвесторів належать Кіпр – 29,4%, Нідерланди – 22,0%, Велика Британія – 6,1%, Німеччина – 5,2%, Швейцарія – 4,9%, Австрія – 3,4% і Віргінські Острови (Брит.) - 3,1%. Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України у I півріччі 2019 року складають 233,9 млрд. грн, що на 12,3 % більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2018 року. Провідними сферами економічної діяльності, за обсягами освоєння капітальних інвестицій, у I півріччі 2019 року залишаються: промисловість – 40,3%, будівництво – 10,8%, сільське, лісове та рибне господарство – 10,1%, інформація та телекомунікації – 3,7%, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 7,9%, транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 8,4%, державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – 5,4%, операції з нерухомим майном – 4,9%.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких у I півріччі 2019 року освоєно 73,3 відсотка капіталовкладень.

Частка кредитів банків та інших позик у загальних обсягах капіталовкладень становила 7,7 відсотка.

За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 9,0 відсотка капітальних інвестицій. Частка коштів іноземних інвесторів становила 0,8 відсотка усіх капіталовкладень, частка коштів населення на будівництво житла – 6,6 відсотка. Інші джерела фінансування становлять 2,6 відсотка.

Проаналізувавши ці дані, можна підтвердити вище наведені припущення щодо фінансових маніпуляцій з офшорними рахунками. Так як Кіпр, Британські Віргінські острови, Швейцарія є офшорними зонами. Якщо

інвестиції із Швейцарії можна пояснити сильною економікою, то дві інші країни є занадто слабкими для такого роду інвестування. Саме тому ми спостерігаємо щорічне збільшення інвестицій в Україну з Кіпру.

Висновки. Міжнародна інвестиційна діяльність України, зважаючи на підвищення показників економічних індексів та позицій в рейтингових агентствах, все ще залишається вразливим місцем та ненадійною сферою. Більшість іноземних інвесторів розглядають Україну як можливість фінансових маніпуляцій, тому як ми бачимо основна доля інвестицій припадає на оду із найбільших офшорних зон – Кіпр. Потрібно вжити чимало кроків для покращення інвестиційної привабливості держави в довгострокову перспективу, основним з цих завдань є систематизація та оновлення наявної законодавчої бази.

Література.

1. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування : навч. посібник / А. П. Дука. – К. : Каравела, 2007. – 424 с.
2. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика : навч. посібник / Л. М. Борщ, С. В. Герасимова. – 2-ге вид., перероб. – К. : Знання, 2007. – 685 с.
3. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки : навч. видання / О. І. Ковтун. – Львів : «Новий світ – 2000», 2006. – 432 с.
4. Закон України «Про іноземні інвестиції», із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>
5. Закон України «Про режим іноземного інвестування», із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://me.gov.ua>
8. Офіційний сайт Moody's Investors Service. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moodys.com>
9. Офіційний сайт "Standard & Poor's"(S&P). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.standartandpoors.com>
10. Офіційний сайт "Fitch Ratings"(Fitch). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fitchratings.com>
11. Офіційний сайт Heritage Foundation. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.heritage.org>
12. Офіційний сайт Transparency International. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.transparency.org>
13. Офіційний сайт Світового економічного форуму. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org>

References.

1. Duka, A. P. (2007), *Teoriia ta praktyka investytsiinoi diialnosti. Investuvannia : navch. posibnyk* [The theory and practice of investment activity], Karavela, Kyiv, Ukraine, P. 424.
2. Borshch, L. M. and Herasymova, S. V. (2007), *Investuvannia: teoriia i praktyka : navch. posibnyk* [Investing: Theory and Practice], 2nd ed., Znannia, Kyiv, Ukraine, P. 685.
3. Kovtun, O. I. (2006), *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky : navch. vydannia* [State regulation of the economy], «Novyi svit – 2000», Lviv, Ukraine, P. 432.
4. The Verkhovna Rada of Ukraine, The Law of Ukraine " On Foreign Investments", available at: <http://www.rada.gov.ua/>
5. The Verkhovna Rada of Ukraine, The Law of Ukraine " On Foreign Investment Regimes", available at: <http://www.rada.gov.ua/>
6. Official site of the State Statistics Service of Ukraine, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Official site of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine, available at: <https://me.gov.ua>
8. Official site of Moody's Investors Service, available at: <http://www.moodys.com>
9. Official site of Standard & Poor's (S&P), available at: <https://www.standartandpoors.com>
10. The official site of Fitch Ratings (Fitch), available at: <https://www.fitchratings.com>
11. The official site of the Heritage Foundation, available at: <https://www.heritage.org>
12. The official website of Transparency International, available at: <https://www.transparency.org>
13. The official site of the World Economic Forum, available at: <https://www.weforum.org>

Стаття надійшла до редакції 20.04.2020 р.